

طرح شاخص مدیران خرید اسفند ۱۴۰۱

مرکز پژوهش‌های اتاق ایران

مرکز آمار و اطلاعات اقتصادی و پایش اصل ۴۴

۵۹/۵۱

شاخص صنعت – دوره پنجاه و چهارم

- ✓ شاخص مدیران خرید صنعت (تعدیل فصلی نشده) در اسفند ماه عدد ۵۹/۵۱ به دست آمده است و بیشترین میزان ۹ ماهه اخیر از تیر را ثبت کرده و حاکی از دومین ماه پیاپی رونق در فعالیت‌های بخش صنعت است. در این ماه همه مؤلفه‌های اصلی افزایش داشتند اما موجودی مواد اولیه و میزان استخدام تقریباً در مرز خنثی ۵۰ قرار داشتند.
- ✓ شاخص موجودی مواد اولیه خریداری شده در اسفند ماه (۵۰/۲۵) بعد از ۸ ماه کاهش و رکود، در برخی از صنایع وضعیت بهتری داشته و شاخص در محدوده خنثی ۵۰ قرار گرفته است.
- ✓ شاخص میزان صادرات کالا در اسفندماه (۵۶/۷۸) بیشترین افزایش رشد را داشته و به بالاترین نرخ افزایش در طی سری زمانی ۵۴ دوره رسیده است.
- ✓ شاخص موجودی محصول نهایی در انبار در اسفند ماه (۴۲/۴۴) برای سومین ماه پیاپی کاهش داشته و کمترین مقدار خود از فروردین ماه ۱۳۹۸ رسیده است.
- ✓ شاخص میزان فروش محصولات در اسفند (۶۴/۲۴) در ۳۴ ماه گذشته به بیشترین مقدار از خرداد ماه سال ۱۳۹۹ رسیده است.

۵۶/۷۹

شاخص کل اقتصاد – دوره چهل و دوم

- ✓ شاخص مدیران خرید (تعدیل فصلی نشده) اسفندماه عدد ۵۶/۷۹ محاسبه شده است و فعالیت شرکت‌ها طبق روال پایان سال در اسفند ماه افزایش داشته است. در این ماه هر ۵ مولفه اصلی بیشتر از ۵۰ گزارش شده‌اند.
- ✓ شاخص میزان فعالیت‌های کسب‌وکار در اسفندماه (۶۰/۸۱) با شیب نسبتاً زیادی افزایش داشته و دومین بیشترین مقدار خود را طی سری ۴۲ دوره به ثبت رسانده است.
- ✓ شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان در اسفند ماه (۵۴/۹۷) به بیشترین مقدار طی ۱۰ ماه اخیر از خرداد ماه رسیده است، اگرچه شدت افزایش شاخص در مقایسه با اسفند سال‌های قبل کم‌تر است.
- ✓ شاخص موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده در اسفند ماه (۵۴/۱۴) طی ۱۲ ماه گذشته از اسفند ۱۴۰۰ بیشترین افزایش را داشته است.
- ✓ شاخص قیمت خرید مواد اولیه و لوازم مورد نیاز در اسفند (۸۷/۶۱) با شیب بیشتری نسبت به ماه قبل افزایش داشته و به بالاترین نرخ ۱۰ ماهه خود از خرداد ماه رسیده است.
- ✓ شاخص موجودی محصول نهایی در انبار یا کارهای معوق و ناتمام (۴۵/۱۸) برای سومین ماه پیاپی همچنان کاهش یافته و در ۳۰ ماه گذشته از مهر ۹۹ به کمترین میزان خود رسیده است.
- ✓ شاخص میزان فروش کالاها یا خدمات در اسفند ماه (۶۱/۱۸) برای دومین ماه پیاپی بعد از خروج از رکود ۷ ماهه خود افزایش داشته و بیشترین نرخ افزایش در سری زمانی ۴۲ ماهه خود را ثبت کرده است.

شاخص مدیران خرید کل اقتصاد

شاخص تولید ترکیبی جهانی J.P.Morgan گزارش شده توسط J.P.Morgan و S&P Global در همکاری با ISM و IFFSM در ماه مارس عدد ۵۲/۱ (فوریه ۵۳/۴) گزارش شد تا برای دومین ماه متوالی بالاتر از محدوده خنثی ۵۰/۰ باقی بماند. رشد اقتصادی در ماه مارس به شدت به بخش خدمات وابسته بود. فعالیت‌های تجاری خدمات با سریع‌ترین سرعت از دسامبر ۲۰۲۱ افزایش یافت. افزایش شاخص تولید در بخش صنعت کم‌رنگ بود اگرچه حجم تولید برای دومین ماه متوالی افزایش یافت اما میزان افزایش نسبت به ماه فوریه ملایم‌تر و ضعیف‌تر بود. شاخص فعالیت کسب و کارها در کل دنیا به استثنای استرالیا در بخش خدمات در ماه مارس به بالاترین میزان در ۱۵ ماه گذشته ۵۴/۴ رسید. اسپانیا، روسیه، چین و هند سریع‌ترین نرخ‌های توسعه را داشتند. رشد مشاغل به بالاترین میزان خود در هشت ماه گذشته رسیده است.

شاخص مدیران خرید (تعدیل فصلی نشده) برای کل اقتصاد ایران در اسفند ماه عدد ۵۶/۷۹ محاسبه شده است و شاخص کل بیشترین مقدار ۴۲ ماهه خود از ابتدای شروع طرح را به ثبت رسانده است. در این ماه همه مؤلفه‌های اصلی، بیشتر از ۵۰ گزارش شده‌اند. به نظر می‌رسد رکود شدید ماه‌های قبل و انتظارات تورمی برای ماه‌های آینده باعث شده تا در اسفند ماه ۱۴۰۱ در مقایسه با سال‌های قبل، فعالیت‌ها رونق بیشتری داشته باشند.

➤ شاخص میزان فعالیت‌های کسب و کار در اسفند ماه (۶۰/۸۱) با شیب زیادی افزایش داشته و دومین بیشترین مقدار خود را طی سری ۴۲ دوره به ثبت رسانده است. فعالیت‌ها در هر سه بخش با افزایش همراه بوده است و بخش صنعت و خدمات و کشاورزی شدت افزایش بیشتری را در مقایسه با بخش ساختمان ثبت کرده‌اند.

➤ شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان در اسفند ماه (۵۴/۹۷) به بیشترین مقدار طی ۱۰ ماه اخیر از خرداد ماه، هرچند شدت افزایش شاخص در مقایسه با اسفند ماه سال‌های قبل کم‌تر است. در میان بخش‌های اصلی بخش صنعت بیشترین افزایش تقاضا را در میان سایر بخش‌ها داشته است.

➤ شاخص موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده در اسفند ماه (۵۴/۱۴) طی ۱۲ ماه گذشته از اسفند ۱۴۰۰ بیشترین افزایش را داشته است. طبق روال اسفند ماه هر سال همراه با افزایش تقاضای مشتریان، موجودی مواد اولیه نیز افزایش دارد.

➤ شاخص قیمت خرید مواد اولیه و لوازم مورد نیاز در اسفند (۸۷/۶۱) با شیب بیشتری نسبت به ماه قبل افزایش داشته و به بالاترین نرخ ۱۰ ماهه خود از خرداد ماه رسیده است. هزینه نهاده‌ها با سرعتی بالا به رشد خود ادامه داده و فشار قیمت نهاده‌ها باعث شده تا شاخص قیمت فروش محصولات تولیدشده و خدمات ارائه شده (۶۹/۹۴) بالاترین نرخ افزایش قیمت طی ۱۰ ماه اخیر را داشته باشد. نرخ افزایش قیمت‌ها در هر سه بخش شدید بوده و بخش خدمات و کشاورزی بیشترین نرخ افزایش در قیمت فروش را ثبت کرده است.

➤ شاخص موجودی محصول نهایی در انبار یا کارهای معوق و ناتمام (۴۵/۱۸) برای سومین ماه پیاپی همچنان کاهش یافته است و در ۳۰ ماه گذشته از مهر ۹۹ به کمترین میزان خود رسیده است.

➤ شاخص میزان فروش کالاها یا خدمات در اسفند ماه (۶۱/۱۸) برای دومین ماه پیاپی بعد از خروج از رکود ۷ ماهه خود افزایش داشته و شدیدترین نرخ افزایش در سری زمانی ۴۲ ماهه خود را ثبت کرده است. طبق استانداردهای دوره‌ای هر سال در اسفند شرکت‌ها با افزایش فروش روبرو هستند. اگرچه بخشی از شدت افزایش فروش به دلیل کاهش شدید فعالیت‌ها در ماه‌های قبل بوده از طرف دیگر وجود نااطمینانی که به دلیل شرایط تورمی طی ماه‌های آینده پیش‌بینی می‌شود باعث افزایش تقاضا و فروش شده است.

➤ شاخص انتظارات در ارتباط با میزان فعالیت اقتصادی در ماه آینده (۳۶/۴۸) طی ۱۲ ماه اخیر از اسفند ماه ۱۴۰۰ به کمترین مقدار خود رسیده است. پیش‌بینی کاهش فعالیت‌ها در فروردین ماه طبق روال سال‌های قبل وجود دارد.

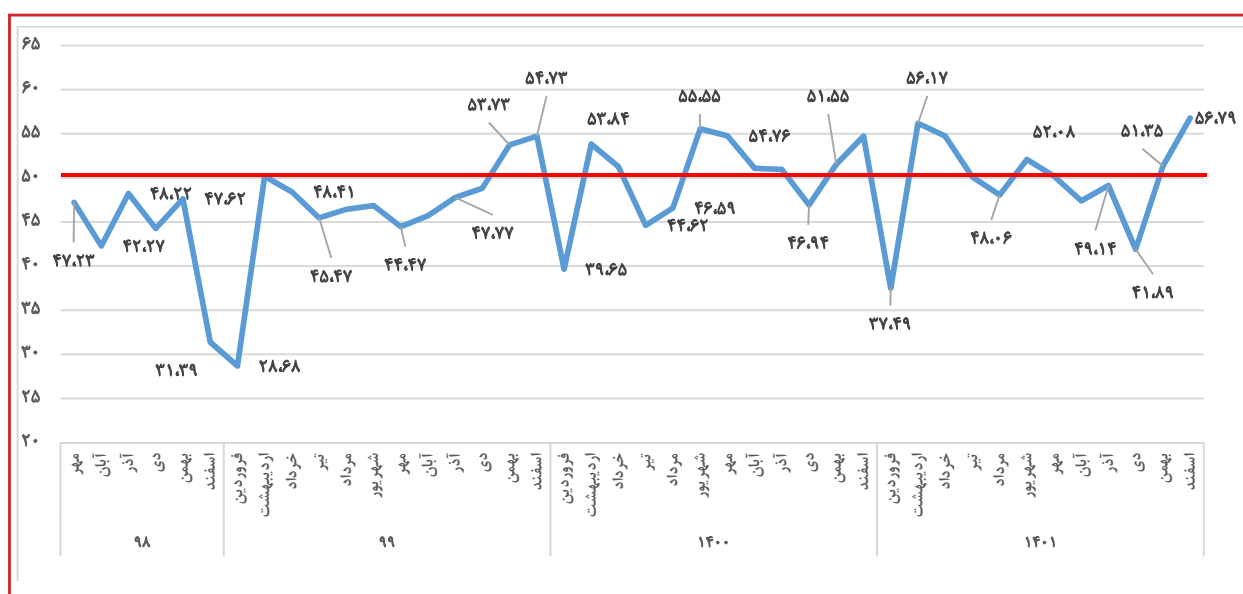
در اسفندماه طبق روال هر سال اکثر شاخص‌ها با افزایش همراه بودند، اگرچه در این دوره علاوه بر افزایش تقاضای آخرسال مشتریان، صعود قیمت ارز و انتظارات تورمی برای افزایش بیشتر قیمت محصولات طی ماه‌های آینده باعث سریع‌ترین افزایش

رشد فروش در اسفند ماه شده است. اما در این دوره، جهش شدید نرخ ارز و انتظارات تورمی طی ماه‌های آینده باعث نگرانی فعالان اقتصادی برای تأمین نهاده‌های مورد نیاز و تشدید نااطمینانی در برنامه‌ریزی حتی کوتاه‌مدت شده است.

جدول ۱: شاخص کل اقتصاد - شاخص مدیران خرید (PMI) اسفند ۱۴۰۱

اسفند ۱۴۰۱	بهمن ۱۴۰۱	دی ۱۴۰۱	شاخص
۵۶/۷۹	۵۱/۳۵	۴۱/۸۹	شاخص کل اقتصاد
۶۰/۸۱	۵۳/۴۵	۳۹/۴۸	میزان فعالیت‌های کسب و کار
۵۴/۹۷	۴۹/۶۰	۴۰/۸۲	میزان سفارشات جدید مشتریان
۶۱/۴۸	۵۷/۷۲	۴۳/۳۵	سرعت انجام و تحویل سفارش
۵۴/۱۴	۴۲/۲۰	۳۹/۵۴	موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده
۵۲/۲۸	۵۱/۱۴	۴۶/۶۲	میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی
۸۷/۶۱	۸۶/۴۹	۸۵/۲۶	قیمت خرید مواد اولیه یا لوازم خریداری شده
۴۵/۱۸	۴۷/۹۳	۴۶/۵۸	موجودی محصول در انبار یا کارهای معوق
۴۸/۸۱	۴۴/۵۴	۴۵/۷۴	میزان صادرات کالا یا خدمات
۶۹/۹۴	۶۱/۸۴	۵۹/۶۱	قیمت محصولات تولیدشده یا خدمات ارائه شده
۵۴/۰۲	۵۹/۶۲	۵۹/۰۹	مصرف حامل‌های انرژی
۶۱/۱۸	۵۷/۲۱	۴۳/۳۱	میزان فروش کالاها یا خدمات
۳۶/۴۸	۵۵/۹۷	۵۲/۷۰	انتظارات در ارتباط با میزان فعالیت اقتصادی در ماه آینده

نمودار ۱: مقایسه شاخص کل اقتصاد

شاخص مدیران خرید در بخش صنعت

براساس داده‌های به دست آمده از بنگاه‌های بخش صنعت، شاخص مدیران خرید صنعت (تعدیل فصلی نشده) در اسفند ماه عدد ۵۹/۵۱ به دست آمده است و بیشترین میزان ۹ ماهه اخیر از تیر را ثبت کرده و حاکی از دومین ماه پیاپی رونق در فعالیت‌های بخش صنعت است که مطابق انتظار اسفند هر سال بوده است. در این ماه همه مؤلفه‌های اصلی افزایش داشتند اما موجودی مواد اولیه و میزان استخدام تقریباً در مرز خنثی ۵۰ قرار داشتند. در میان رشته فعالیت‌ها، صنایع کانی غیرفلزی بیشترین رشد را داشتند در حالیکه صنایع پوشاک و چرم با کاهش شاخص روبرو بوده‌اند.

➤ شاخص مقدار تولید محصولات بخش صنعت در اسفند ماه (۶۳/۴۶)، به بالاترین مقدار ۱۰ ماهه خود از خرداد ماه رسیده است که نشان‌دهنده رونق فعالیت‌های تولیدات صنعتی در ماه پایانی سال است. در اسفند تقریباً همه صنایع به جز پوشاک و چرم و سایر صنایع با افزایش در شاخص تولید روبرو بودند.

➤ شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان (۶۲/۱۴) همچنان مانند ماه گذشته اما با شدت کمتر، یکی از بیشترین مقادیر خود را از فروردین ۱۴۰۰ (به غیر از اردیبهشت ماه) ثبت کرده است. به عقیده فعالان اقتصادی علاوه بر اثر دوره‌ای افزایش تقاضای پایان سال، انتظارات تورمی ناشی از جهش ارز برای طرف تقاضا در ماه‌های آینده باعث شده تا اکثر شرکت‌ها با افزایش تقاضا روبرو باشند. در میان فعالیت‌ها صنایع لاستیک و پلاستیک بیشترین افزایش در سفارشات را داشتند.

➤ شاخص میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی (۵۰/۷۳) در مرز خنثی ۵۰ قرار گرفته است. به گفته فعالان اقتصادی به دلیل مهاجرت نیروی کار متخصص، بسیاری از شرکت‌ها با کمبود نیروی کار ماهر مواجه خواهند بود و به دلیل شرایط تورمی انگیزه و بهره‌وری در میان نیروی کار بازار پایین است.

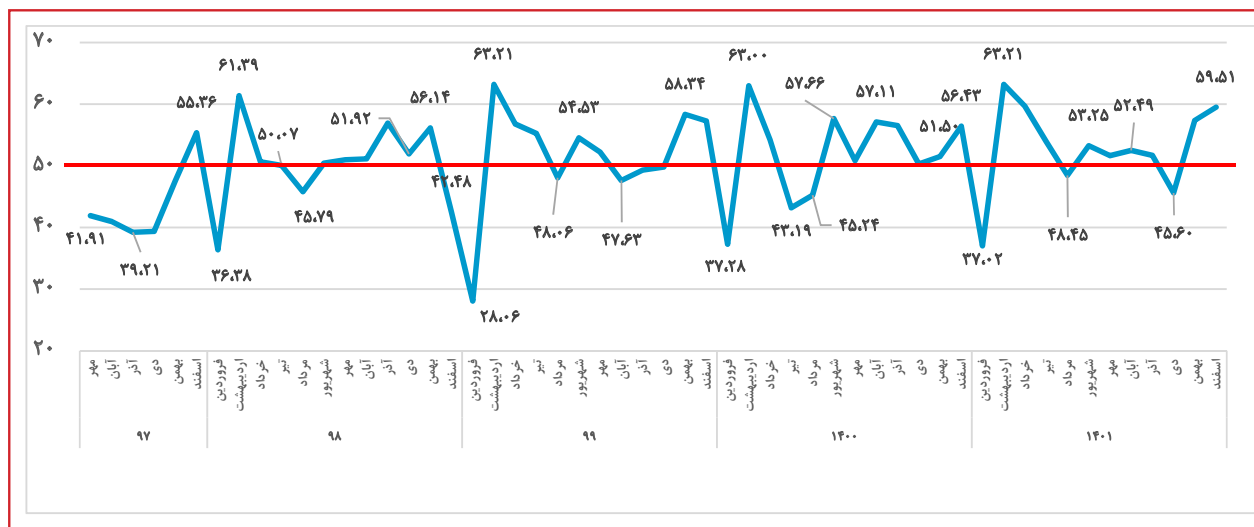
➤ شاخص موجودی مواد اولیه خریداری شده در اسفند ماه (۵۰/۲۵)، پس از ۸ ماه روند کاهشی و رکود، در برخی از صنایع وضعیت بهتری داشته و شاخص در محدوده خنثی ۵۰ قرار گرفته است و نشانه‌هایی از کاهش اختلال در زنجیره تامین وجود داشته است.

➤ شاخص میزان صادرات کالا (۵۶/۷۸) در اسفندماه بیشترین افزایش رشد را داشته و به بالاترین نرخ افزایش در طی سری زمانی ۵۴ دوره رسیده است. علیرغم بهبود رشد شاخص صادرات در برخی از صنایع مانند کانی غیرفلزی، صنایع غذایی و نساجی، شاخص مذکور، در صنعت پوشاک و چرم کاهش داشته است.

➤ شاخص موجودی محصول نهایی در انبار در اسفند ماه (۴۲/۴۴) برای سومین ماه پیاپی کاهش داشته و به کمترین مقدار خود از فروردین ماه سال ۱۳۹۸ رسیده است. در شرایطی که برای دومین ماه پیاپی سفارشات مشتریان با شیب زیادی افزایش داشته و در حالیکه هزینه‌های تأمین نهاده‌های تولید به شدت بالا رفته و غیر قابل پیش‌بینی است، شرکت‌ها برای تأمین تقاضای مشتریان به میزان بیشتری از موجودی انبار استفاده کردند.

➤ شاخص میزان فروش محصولات در اسفند (۶۴/۲۴) در ۳۴ ماه گذشته به بیشترین مقدار از خرداد ماه ۹۹ رسیده است. پس از رکود تقریباً ۷ ماهه در میزان فروش، شرکت‌ها در بهمن و اسفند با رونق در فروش روبرو بودند.

نمودار ۲: مقایسه روند شاخص بخش صنعت

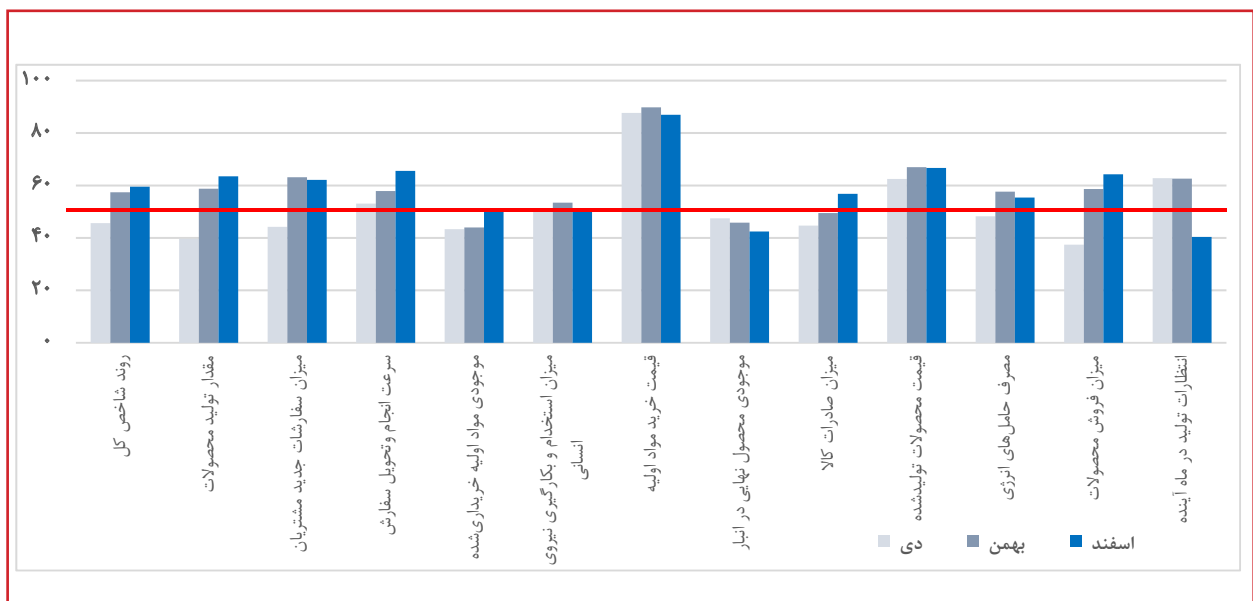
➤ شاخص انتظارات تولید در ماه آینده (۴۰/۳۴) کاهشی بوده و در رابطه با چشم انداز فروردین نشان دهنده انتظار رکود برای کسب و کارهای بخش صنعت در اکثر فعالیت‌هاست.

طبق روال دوره‌ای در اسفند ماه اکثر رشته فعالیت‌های بخش صنعت با رشد در افزایش شاخص روبرو بوده‌اند. به عقیده فعالان اقتصادی جهش نرخ ارز و افزایش هزینه تولید به همراه تغییرات دائمی غیرکارشناسانه قوانین و مقررات توسط وزارت صمت، گمرک و بانک مرکزی بسیاری از شرکت‌ها را متضرر کرده‌است.

جدول ۲: شاخص صنعت - شاخص مدیران خرید (PMI) اسفند ۱۴۰۱

شاخص	دی ۱۴۰۱	بهمن ۱۴۰۱	اسفند ۱۴۰۱
شاخص کل صنعت	۴۵/۶۰	۵۷/۳۹	۵۹/۵۱
مقدار تولید محصولات	۳۹/۶۳	۵۸/۷۳	۶۳/۴۶
میزان سفارشات جدید مشتریان	۴۴/۱۹	۶۳/۱۴	۶۲/۱۴
سرعت انجام و تحویل سفارش	۵۳/۰۹	۵۷/۸۴	۶۵/۵۳
موجودی مواد اولیه خریداری شده	۴۳/۳۱	۴۳/۹۹	۵۰/۲۵
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۵۰/۷۱	۵۳/۴۵	۵۰/۷۳
قیمت خرید مواد اولیه	۸۷/۶۶	۸۹/۸۱	۸۶/۹۷
موجودی محصول نهایی در انبار	۴۷/۴۸	۴۵/۷۹	۴۲/۴۴
میزان صادرات کالا	۴۴/۶۷	۴۹/۴۶	۵۶/۷۸
قیمت محصولات تولیدشده	۶۲/۴۶	۶۶/۹۸	۶۶/۶۴
مصرف حامل‌های انرژی	۴۸/۲۰	۵۷/۶۱	۵۵/۳۷
میزان فروش محصولات	۳۷/۴۰	۵۸/۶۳	۶۴/۲۴
انتظارات تولید در ماه آینده	۶۲/۷۶	۶۲/۶۱	۴۰/۳۴

نمودار ۳: مقایسه شاخص‌های بخش صنعت در سه ماه منتهی به اسفند ۱۴۰۱

جدول ۳: وضعیت شاخص‌های صنایع منتخب از نگاه طرح شاخص مدیران خرید اسفند ۱۴۰۱

شاخص	صنایع لاستیک و پلاستیک	صنایع فرآورده‌های نفت و گاز	صنایع نساجی	ماشین‌سازی و لوازم خانگی	صنایع کانی غیر فلزی	صنایع فلزی	صنایع غذایی	صنایع شیمیایی	چوب، کاغذ و میلمان	وسایل نقلیه و قطعات وابسته	پوشاک و جرم	سایر صنایع
شامخ گروه	۷۳/۰	۶۳/۸	۵۳/۹	۵۷/۰	۷۵/۰	۵۷/۰	۵۸/۵	۵۲/۶	۶۹/۸	۵۶/۲	۴۸/۱	۴۵/۶
مقدار تولید محصولات	۷۵/۰	۷۵/۰	۶۱/۱	۶۰/۵	۷۹/۲	۶۵/۹	۶۴/۱	۵۱/۱	۶۸/۲	۵۹/۳	۴۳/۸	۵۰/۰
میزان سفارشات جدید	۹۵/۰	۶۶/۷	۶۶/۷	۵۵/۳	۸۷/۵	۵۲/۳	۶۴/۱	۵۲/۲	۷۲/۷	۶۳/۰	۳۷/۵	۳۷/۵
سرعت انجام و تحویل سفارش	۶۵/۰	۷۵/۰	۶۱/۱	۶۳/۲	۷۰/۸	۶۱/۴	۶۵/۶	۶۵/۲	۸۱/۸	۵۷/۴	۵۶/۳	۶۲/۵
موجودی مواد اولیه	۳۰/۰	۲۹/۲	۲۷/۸	۵۲/۶	۶۶/۷	۴۷/۷	۵۰/۰	۴۳/۵	۶۸/۲	۵۳/۷	۶۲/۵	۵۰/۰
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۶۵/۰	۵۴/۲	۳۳/۳	۵۲/۶	۵۸/۳	۵۴/۵	۴۲/۲	۵۰/۰	۵۹/۱	۴۲/۶	۵۶/۳	۳۷/۵
قیمت خرید مواد اولیه	۷۰/۰	۹۵/۸	۸۳/۳	۸۹/۵	۱۰۰/۰	۸۵/۲	۸۵/۹	۸۸/۰	۸۱/۸	۷۴/۱	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰
موجودی محصول (انبار)	۳۵/۰	۴۵/۸	۴۴/۴	۲۶/۳	۴۱/۷	۴۳/۲	۴۵/۳	۴۴/۶	۴۰/۹	۴۸/۱	۳۷/۵	۶۲/۵
میزان صادرات کالا	۴۵/۰	۵۴/۲	۶۱/۱	۵۵/۳	۷۰/۸	۵۱/۱	۶۷/۲	۵۵/۴	۵۰/۰	۵۵/۶	۳۱/۳	۵۰/۰
قیمت محصولات تولیدشده	۸۰/۰	۷۵/۰	۶۱/۱	۸۱/۶	۶۶/۷	۶۹/۳	۶۰/۹	۶۰/۹	۶۳/۶	۵۹/۳	۹۳/۸	۵۰/۰
مصرف حامل‌های انرژی	۶۵/۰	۵۸/۳	۷۲/۲	۵۰/۰	۵۸/۳	۶۰/۲	۵۰/۰	۵۱/۱	۵۹/۱	۵۰/۰	۴۳/۸	۵۰/۰
میزان فروش محصولات	۹۰/۰	۷۰/۸	۷۲/۲	۵۷/۹	۷۹/۲	۶۰/۲	۶۵/۶	۵۸/۷	۷۲/۷	۴۶/۳	۴۳/۸	۶۲/۵
انتظارات تولید در ماه آینده	۵۰/۰	۲۵/۰	۲۷/۸	۴۷/۴	۷۵/۰	۴۰/۹	۳۴/۴	۲۹/۳	۴۰/۹	۳۸/۹	۱۸/۸	۲۵/۰

مشکلات اصلی از دید برخی از فعالان اقتصادی در اسفند ماه ۱۴۰۱:

- جهش نرخ ارز در قیمت مواد اولیه و قیمت تمام شده محصولات تاثیرگذار بوده و در نتیجه محصولات جدید باید به قیمت‌های بالاتر فروخته شود اما با توجه به عدم نقدینگی مشتریان سطح تقاضا پایین است. (صنایع فلزی)
- بسیاری از شرکت‌ها به دلیل تمایل مهاجرت نیروی کار ماهر و تکنسین‌ها از جمله به کشورهای همسایه با کمبود نیروی کار متخصص در بازار روبرو هستند. از طرفی بخش زیادی از نیروی کار فعال در بازار کار، از تخصص و انگیزه کافی برخوردار نیستند، در نتیجه بهره‌وری پایین است. با کاهش نیروی کار مناسب، بعضی از فعالان اقتصادی در صورت تغییر قوانین استخدام نیروی کار خارجی، تمایل به استخدام نیروی کار خارجی با بهره‌وری بالاتر دارند.
- نوسان و جهش نرخ ارز باعث شده تا امکان هیچ‌گونه چشم‌انداز و برنامه‌ریزی حتی در افق هفتگی برای فعالان اقتصادی وجود نداشته باشد و ریسک فعالیت اقتصادی و خرید و فروش را بسیار بالا برده است.
- تصمیمات ناگهانی، اشتباه و تغییر دائمی قوانین و مقررات مدیران بالادستی در دستگاه‌های دولتی به خصوص در وزارت صمت بر قیمت مواد اولیه بسیار تاثیرگذار است و فعالان اقتصادی را به شدت دچار مشکل کرده است.
- عدم ارائه حواله از سوی بانک مرکزی باعث ترخیص نشدن مواد اولیه در گمرک شده است. (نفت و گاز و پالایشگاهی)
- عدم بازگشت پول حاصل از صادرات به عراق بسیاری از فعالان اقتصادی را دچار مشکل کرده است.

معرفی طرح شامخ (شاخص مدیران خرید)

از میان شاخص‌های متنوع و گوناگون اقتصادی که توسط کشورها و سازمان‌های بین‌المللی انتشار می‌یابند، شاخص اقتصادی است که مورد پذیرش اکثر کشورهای توسعه‌یافته قرار دارد. در حال حاضر شاخص شامخ برای حدود ۲۹۰۰۰ بنگاه بخش خصوصی در بیش از ۴۰ کشور دنیا محاسبه و منتشر می‌شود. این شاخص که بر اساس پایش پرسشنامه‌ای به دست می‌آید، بینش آنی و تصویر سریعی از شرایط اقتصاد کلان به‌ویژه وضعیت رونق و رکود در بخش‌های صنعت و خدمات ارائه می‌دهد. ویژگی‌های این شاخص عبارتند از:

- ✓ داده‌های شامخ به صورت ماهانه در روزهای ابتدایی ماه و پیش از انتشار داده‌های رسمی منتشر می‌شود.
- ✓ شامخ، امکان مقایسه مستقیم بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه از طریق تولید داده‌های استاندارد شده را فراهم می‌سازد.
- ✓ داده‌ها در شامخ بر اساس مستندات واقعی کسب و کارها و نه بر اساس نظرات شخصی و حدس مدیران جمع‌آوری می‌شوند.
- ✓ به صورت مستمر و دقیق توسط بازارهای مالی، بانک‌های مرکزی، مراکز تصمیم‌گیری اقتصادی و رسانه‌ها در جهان پیگیری می‌شود.

در طرح شامخ، از پاسخ‌دهندگان خواسته می‌شود به ۱۲ پرسش مطرح‌شده در قالب سه معیار وضعیت نسبت به ماه پیش (بهتر شده، بدتر شده و یا تغییری نکرده است)، پاسخ دهند. در صورت انتخاب گزینه بیشتر از ماه قبل: عدد ۱، گزینه بدون تغییر: عدد ۵/۰ و گزینه کمتر از ماه قبل: عدد صفر برای آن پرسش ثبت می‌شود. مجموع حاصل ضرب درصد پاسخگویان به هر یک از گزینه‌ها در عدد همان گزینه، مبین عدد شامخ در آن پرسش است. در نهایت معیار سنجش این شاخص عددی بین ۰ تا ۱۰۰ است. عدد ۰ و ۱۰۰ به ترتیب به معنای آن است که ۱۰۰ درصد پاسخگویان گزینه "بدتر شده است" و "بهتر شده است" را انتخاب نموده‌اند، عدد ۵۰ نشان‌دهنده عدم تغییر وضعیت نسبت به ماه قبل، بالای ۵۰ نشانه بهبود وضعیت نسبت به ماه قبل و زیر ۵۰ به معنای بدتر شدن وضعیت نسبت به ماه قبل است. بر این اساس، چنانچه عدد محاسبه‌شده زیر ۵۰ باشد، اما از عدد محاسبه‌شده ماه قبل بیشتر باشد، نشان می‌دهد که سرعت بدتر شدن وضعیت، کاهش یافته است. در مقابل، چنانچه عدد محاسبه‌شده بالای ۵۰ باشد اما از عدد ماه قبل کمتر باشد، نشان می‌دهد که سرعت بهبود وضعیت در مقایسه با ماه قبل، کاهش یافته است.

برای طراحی پرسشنامه و وزن‌دهی به ۵ پرسش اصلی در محاسبه عدد شامخ در اتاق ایران، از رویکردهای بین‌المللی با کمی تعدیل به صورت زیر استفاده شده است:

۱. مقدار تولید محصولات (پرسش اصلی با ضریب ۰.۲۵)
۲. میزان سفارشات جدید (پرسش اصلی با ضریب ۰.۳۰)
۳. سرعت انجام و تحویل سفارش (پرسش اصلی با ضریب ۰.۱۵)
۴. موجودی مواد اولیه (پرسش اصلی با ضریب ۰.۱۰)
۵. میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی (پرسش اصلی با ضریب ۰.۲۰)
۶. قیمت خرید مواد اولیه
۷. موجودی محصول نهایی در انبار
۸. میزان صادرات کالا
۹. قیمت محصولات تولیدشده
۱۰. مصرف حامل‌های انرژی
۱۱. میزان فروش محصولات
۱۲. انتظارات تولید در ماه آینده

شامخ در برخی از کشورها در مارس ۲۰۲۳

شامخ کل

شامخ صنعت

